

УДК 343.54+343.851

Дарина Олександрівна БАБИЧ,

курсант групи Ф2-305 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Юртаєва К. В.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ ВИКОРИСТАННЮ НЕПОВНОЛІТНІХ У СТВОРЕННІ ПОРНОГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Питання протидії використанню неповнолітніх у створенні порнографічної продукції є на сьогодні надзвичайно актуальним. Близько 2 мільйонів дітей у світі експлуатуються на комерційному сексуальному ринку. Потрапивши у тенета комерційної сексуальної експлуатації, неповнолітні стикаються з сексуальним, фізичним, психічним насильством, розбещенням, зґвалтуванням, втягненням у злочинну діяльність. Це призводить до серйозних наслідків на все життя, а й іноді ставить під загрозу і саме існування особи. Діти, що стали жертвами сексуального використання на конвеєрі кримінального бізнесу, отримують моральні, духовні та фізичні травми, затримується їх фізичний та розумовий розвиток, нерідко вони інфікуються ВІЛ, потерпають від інших хвороб, що передаються статевим шляхом, стають нарко- та алкозалежними. Під загрозою опиняється продуктивне і повноцінне життя молодого покоління.

Основними нормативними документами у сфері протидії використанню неповнолітніх у створенні порнографічної продукції є: на міжнародному рівні – Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії 2000 р., ратифікований Україною 2003 р., Конвенція про кіберзлочинність 2001 р., ратифікована Україною 2006 р., Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства 2007 р., ратифікована Україною 2012 р.; на національному рівні – Закон України «Про захист суспільної моралі» 2003 р. і Кримінальний кодекс України.

Слід констатувати, що рівень кримінально-правової протидії використанню неповнолітніх у створенні порнографічної продукції залишається доволі низьким. Так, зокрема, незлочинними залишаються користування, виготовлення задля власних потреб дитячої порнографії та володіння нею, а також втягнення неповнолітніх за згодою до участі у створенні творів, зображень або кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру, що містять дитячу порнографію. Відповідно, положення КК України, а саме ст. 301, не відповідає міжнародним зобов'язанням України.

Проте слід навести і деякі позитивні зрушення у вказаній сфері. Так, 20.01.2010 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії» № 1819-VI відомий як «Закон 404» (за числом проголосувавших за нього народних депутатів), яким була встановлена кримінальна відповідальність

поширення об'єктів, що містять дитячу порнографію, або примушування неповнолітніх до участі таких об'єктів; 14.03.2018 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації», яким було посилено відповідальність членів сім'ї та близьких родичів неповнолітнього за вчинення сексуальної розпусти.

Хоча й використання неповнолітніх віком до шістнадцяти років у створенні порнографічної продукції для власного користування й можливо кваліфікувати як злочини проти статеві свободи та недоторканості, вбачаємо необхідним передбачення окремої відповідності за це діяння. Такі зміни були запропоновані у Проекті Закону про внесення змін до статті 301 Кримінального кодексу України (щодо ввезення, виготовлення, придбання, зберігання, завантаження, надання доступу, збуту і розповсюдження порнографічних предметів) № 9028 від 03.09.2018 р. Вбачаємо, що внесення зазначених змін до ст. 301 КК України є актуальним, проте дієвими воно можуть стати лише із розробкою методики доказування кримінальними процесуальними засобами факту вчинення подібних діянь.

Одержано 19.04.2019

УДК 343.222(477)

Юрій Андрійович БІРІН,

курсант групи Ф4-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фоменко М. В.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ НЕОСУДНОСТІ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Питання щодо визначення та характеристики суб'єкта злочину завжди були і є актуальними. Одними із найбільш спірних у цій сфері лишаються проблеми осудності та неосудності. Адже не зважаючи на те, що поняття осудності та неосудності є кримінально-правовими поняттями, вони наповнені психологічним змістом, оскільки їхні ознаки характеризують психічну діяльність особи під час вчинення нею злочину.

Необхідно зазначити, що законодавець передбачив поняття осудної особи – обов'язкової умови суб'єкта злочину, у ч. 1 ст. 19 КК України. Осудною визнається особа, яка під час вчинення злочину могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними. Поняття неосудності є похідним від поняття осудності та по суті є його антиподом. Особа, що визнана неосудною, не несе кримінальної відповідальності за вчинене суспільно небезпечне діяння незалежно від його тяжкості.

Поняття стану неосудності введено законодавцем у ч. 2 ст. 19 КК України. Виходячи з нього, особа, діючи в стані неосудності, фактично не може усвідомлювати три юридично значимих обставини: 1) фактичну сторону